

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO

**LAUSUNTO LUONNOKSESTA SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERION ASETUKSEKSI
TALOUSVEDEN LAATUVAATIMUKSISTA JA VALVONTATUTKIMUKSISTA ANNETUN
SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN ASETUKSEN 1352/2015 MUUTTAMISEKSI
(DNo STM/2539/2017)**

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Elintarviketurvallisuusvirasto Eviralta lausuntoa asetusluonnoksesta, jolla muutettaisiin sosiaali- ja terveysministeriön asetusta talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annettua sosiaali- ja terveysministeriön asetusta 1352/2015.

Lausunto

Sosiaali- ja terveysministeriö ehdottaa talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annettua sosiaali- ja terveysministeriön asetusta 1352/2015 muutettavaksi. Muutoksella saatettaisiin voimaan direktiivin 1787/2015/EU ihmisen käyttöön tarkoitetun veden laadusta annettua direktiivin 98/83/EY liitteiden II ja III muuttamisesta vaatimukset.

Evira toteaa asetusluonnoksesta seuraavaa:

Evira pitää kannatettavana sitä, että asetusluonnoksessa on otettu huomioon direktiivin 1787/2015/EU mahdollistama riskiperusteisuus näytteenotossa, jolloin valvonnassa voidaan tilanteen mukaan joko tiukentaa tai helpottaa toimijoihin koskevia vaatimuksia. Jotta tämän riskiperusteisuuden huomioiminen olisi selkeää, pitää Evira tärkeänä, että muutettavasta sosiaali- ja terveysministeriön asetuksesta talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista käy 27.10.2017 voimaan astuvan uuden terveydensuojelulain 20 § kanssa selkeästi ilmi, milloin ja millä ehdoilla näytteenotossa voidaan poiketa nyt lausuttavassa asetusluonnoksessa liitteessä I määritellyistä mitattavista muuttujista sekä liitteessä II esitetyistä jatkuvan ja jaksottaisen näytteenoton näytteenottotilheyksistä. Tämän lausunnon kirjoittamista varten Evira ei ole perehtynyt kyseiseen terveydensuojelulain 20 § muutokseen.

Evira näkee erittäin hyvänä asiana sen, että uudessa asetuksessa olisi selkeästi määriteltynä se, mitä viranomaisvalvonnalla asetuksessa tarkoitetaan (7 §). Hyvänä selkeytyksenä nähdään myös se, että asetuksessa tarkennetaan näytteenoton tarkoitusta, näytteenottoa sekä näytteenottajan pätevyysvaatimuksia ja että myös viranhaltijoilta edellytettäisiin standardin mukaista näytteenottajan pätevyyttä. Näytteenotto on kriittinen kohta koko talousvesivalvonnalle ja sitä kautta myös

elintarvikehuoneistoille eikä kaikilla viranhaltijoilla välttämättä ole tarvittavaa koulutusta tai kokemusta vesinäytteiden ottamisesta, vaikka heillä terveydensuojelulain edellyttämä pätevyys virassa toimimiseen olisikin. On toimijoiden oikeusturvan kannalta tärkeää, että näytteenotto toteutetaan asiantuntevasti.

Evira esittää, että asetuksen 7 a §:ään lisättäisiin terveydensuojeluviranomaiselle toimitettavana tietona kiinteistön vesilaitteiston materiaaleista tunnistetut riskit ja niiden hallintatoimenpiteet, tai jos tämä ei ole mahdollista, mainittaisiin asiasta vähintään asetuksen perustelumuiotiossa. Lisäksi Evira esittää, että asetuksen 7 a §:n tai 20 §:n perusteluihin laitettaisiin myös esimerkiksi suosituksena maininta siitä, että elintarvikkeen kanssa kosketukseen tulevista materiaaleista annetun lainsäädännön (EU-asetus 1935/2004) tai tiettyjä materiaaleja koskevien erityisvaatimusten täytyminen (esim. muovien elintarvikekelpoisuutta koskeva EU-asetus 10/2011) olisi yksi hyvä keino varmistaa kiinteistön vesilaitteiston vaatimustenmukaisuus ja turvallisuus ja jos nämä vaatimukset eivät täytyisi, tulisi riskinarvioinnissa antaa riittävät muut perustelut materiaalien turvallisuudelle. Evira katsoo, ettei edellä mainittua voisi laittaa vaatimukseksi, mutta näkee, että se olisi suosituksena tarpeellinen ja helpottaisi sekä toimijoita että valvontaa. Evira perustelee ehdotustaan sillä, että vaikka elintarvikekontaktimateriaaleja koskevaa lainsäädäntöä ei sovelleta julkisten ja yksityisten vesilaitosten pysyviin rakenteisiin ja laitteisiin, nousee tarve pohtia myös näiden laitteistojen sopivuutta/turvallisuutta aika ajoin valvonnassa esille.

Evira esittää, että käyttötarkkailun määritelmä siirrettäisiin pykälästä 10 pykälään 3, jossa muut määritelmät on esitetty. Lisäksi ehdotetaan, että määritelmiin lisättäisiin vedenjakelualan määritelmä.

Evira pitää hyvänä ja selkeänä liitteen I taulukoissa 2 ja 3 esitettyjä muuttujien ryhmittelyjä ja että taulukoista käyvät ilmi näytteenottokohtaa koskevat mahdolliset poikkeukset.

Evira huomauttaa liitteen I taulukosta 2 kuitenkin seuraavaa:

- Torjunta-aineet yhteensä: Onko direktiivin 98/83/EY kyseistä muuttujaa koskeva huomautus 8 (neuvoston direktiivin 98/83/EY, liite I, B osa, kemialliset muuttujat) jätetty tarkoituksella pois taulukosta? Onko direktiivin 98/83/EY kyseistä muuttujaa koskevan huomautuksen 6 kohta "Vain niitä torjunta-aineita, joita todennäköisesti on kyseisessä vedessä, on tarkkailtava", huomioitu?
- Akryyliamidi, epikloorihydriini ja vinyylidikloridi: Sisältyykö huomautukseen C ristiriita? Huomautuksessa todetaan, että pitoisuus määritetään laskemalla, mutta toisaalta myös, että jos pitoisuus mitataan, ovat raja-arvot tietyt.
- Akryyliamidi ja epikloorihydriini: Voidaanko huomautuksia C ja B pitää toistensa vaihtoehtoina, kuten taulukossa 2 on ilmaistu?
- Onko pH-arvoa koskeva huomautus A direktiivin 98/83/EY mukainen?
- Kloridin ja sulfaatin pitoisuusrajat poikkeavat suuresti direktiivin rajoista. Voidaanko sillä perusteella, ettei vesi saa olla syövyttävää, asettaa kyseisten muuttujien rajat huomattavasti direktiivissä olevia rajoja alhaisemmiksi?
- Sähkönjohtavuuden raja poikkeaa yhtäsuuruuden osalta direktiivistä 98/83/EY
- Onko orgaanisen hiilen kokonaismäärää koskeva huomautus siitä, jonka mukaan muuttujaa ei tarvitse mitata, jos veden jakelumäärä on alle 10 000 kuutiota päivässä, jätetty tarkoituksella pois?
- Onko hapettavuutta koskeva huomautus siitä, että muuttujaa ei tarvitse mitata, jos orgaanisen hiilen kokonaismäärä mitataan, jätetty tarkoituksella pois?

Elintarviketurvallisuus

Pvm/Datum/Date
18.8.2017DNo
Evira/3676/0004/2017

Lisäksi Evira huomauttaa liitteen I taulukosta 6 seuraavaa:

- Onko taulukkoon syytä tehdä lisäys, että pH:n osalta vähimmäisarvo koskee hiilihapotonta vettä?

Lopuksi Evira toteaa, että viitaten liitteen II luvun 4 taulukon 3 huomautukseen 2 (Elintarvikehuoneiston, jolla on oma vedenottamo, säännöllisen valvonnan näytteiden määrä määritellään elintarvikelain 20 §:n mukaisen omavalvontasuunnitelman perusteella), jää luonnoksesta epäselväksi, mitä tällä tarkoitetaan. Elintarvikelain (23/2006) mukaan omavalvontasuunnitelmia ei hyväksytä ja elintarvikelain perusteella laadittavan omavalvontasuunnitelman mukainen näytteenotto on toimijan itsensä toteuttamaa näytteenottoa. Pykälään 8 on viimeiseksi momentiksi kuitenkin lisätty momentti, jonka mukaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen on laadittava näytteenottosuunnitelma vedenjakelualueille, joille vesi otetaan veden käyttäjän omilla laitteilla. Jos elintarvikehuoneiston, jolla on oma vedenottamo, näytteet kuitenkin otettaisiin elintarvikelain mukaisen omavalvontasuunnitelman perusteella, otettaisiinko direktiivin 1787/2015/EU vaatimukset tällöin huomioon? Jos veden laatua valvottaisiin elintarvikehuoneiston oman omavalvontasuunnitelman mukaan, miten tämä poikkeus olisi direktiivien 98/83/EY ja 1787/2015/EU nojalla perusteltavissa? On myös epäselvää, tulisiko näytteenottosuunnitelma tällöin kuitenkin hyväksyttäväksi ja kenellä. Epäselvää on myös se, kenen viranomaisen vastuulle näiden kohteiden veden laadun valvonta tällöin lopulta kuuluisi, elintarvikevalvontaviranomaisen vai terveydensuojeluviranomaisen.

Evira kiittää mahdollisuudesta esittää kantansa ehdotettuun asetusmuutokseen.

Johtaja
Elintarviketurvallisuus

Leena Räsänen

Ylitarkastaja
Elintarvikehygienia

Kristiina Rydman

